

України.

Загалом, на майбутнє можна прогнозувати великі матеріальні та трудові витрати, адже для очищення тільки земель сільськогосподарського призначення (їх площа становить 25 тис. кв. км), із врахуванням залучення усіх наявних ресурсів, орієнтовно необхідно близько 10 млн людино-днів (при 8-годинному робочому дні); витратити на людино-день, включаючи техніку, – 200 євро. Таким чином, вартість розмінування сільськогосподарських площ України становитиме понад 2 млрд євро.

Список використаних джерел

1. Міжнародний день запобігання експлуатації навколишнього середовища під час війни та збройних конфліктів. Рахункова палата. 06.11.2022. <https://www.facebook.com/photo?fbid=463112225924605&set=a.265372909031872>.
2. Зруйноване довкілля і виснаженні агресором природні ресурси. WWF-Україна. 06.11.2022. <https://www.facebook.com/wwfukraine/posts/pfbid0zqS4n7wgWoxYe7DTTyL8BpfXuXLqmPdH ZVyoLWZ6mb1zWtXciX9DEkYvTUw3RpJl>
3. Подоляк розповів, скільки снарядів окупанти щодня випускають по Україні. Слово і діло. 27.08.2022. <https://www.slovoidilo.ua/2022/08/27/novyna/bezpeka/podolyak-rozpoviv-skilky-snaryadiv-okupanty-shhodnya-vypuskayut-po-ukrayini>
4. Як бойові дії впливають на екосистеми, та чи зможе природа відновитися самостійно. 18.09.2022. <https://shotam.info/viyna-ne-zakinchuietsia-na-linii-frontu-yak-boyovi-dii-vplyvaiut-na-ekosystemy-ta-chy-zmozhe-pryroda-vidnovytysia-samostiyno/>
5. Gibson J. MacDonald, Mendez C. The Cost of Cleaning Up Unexploded Ordnance. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2005. https://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB9124.html.
6. МСМПД (IMAS) 01.10. Керівництво по застосуванню Міжнародних стандартів протимінної діяльності (МСПМД). Друге видання 01 січня 2003 р. Поправка 8, червень 2013 р. Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС). New York. 28 с.
7. Волинські сапери розмінують Чернігівщину. Конкурент. 30.07.2022. <https://konkurent.ua/publication/101158/volinski-saperi-rozminovuut-chernigivschinu-foto/>.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Лаготюк В.О., канд. екон. наук, Гоменюк В.М., студентка, Чернівецький фаховий коледж технологій та дизайну, м. Чернівці

Ощадливе виробництво – концепція менеджменту, яка була створена на японському підприємстві “Toyota” і заснована на неухильному прагненні до усунення всіх видів втрат. Ощадливе виробництво передбачає залучення у процес оптимізації бізнесу кожного співробітника і максимальну орієнтацію на споживача [1].

У складні часи, коли економіка України переживає кризу, вітчизняним підприємствам необхідно знаходити способи для виживання. У періоди спаду і депресії підприємства переосмислюють свою роботу, щоб через модернізацію та зміни забезпечити поживлення і підйом. Можливо, саме ощадливе виробництво допоможе їм у цьому.

Основи ощадливого виробництва входять у філософію Кайдзен, що була описана Масаакі Імаї. Ця філософія з часом була удосконалена і адаптована до багатьох сфер виробництва, тоді як в Україні ощадливим виробництвом займаються лише одиниці.

Науковцями пропонується два способи впровадження ощадливого виробництва.

1. Застосування набору інструментів, що можуть конкурувати між собою (5S, Kanban, Poka-yoke, Value stream mapping, Total productive maintenance, Gemba, Production flow analysis, JIT), що можуть конкурувати між собою.

2. Другий спосіб впровадження називається «Toyota Way» [3]. Він заснований на поліпшенні виробничого потоку або плавності роботи, отже, муда (тобто, будь-яка діяльність, яка споживає ресурси, але не створює цінності для клієнта) усувається через належне функціонування всієї системи, а не через націлене скорочення витрат. Підприємства слідують цим двом способам. Використовуючи перший спосіб, підприємець намагається досягти результатів, змінивши якусь частину процесу без зміни системи. Другий же спосіб зміни цілої системи найчастіше є занадто дорогим, тому що передбачає обмін науково-технічними знаннями і досвідом, інжиніринг, покупку або перестановку техніки і обладнання, підвищення якості продукції, переорганізацію відділів підприємства.

Однак, незважаючи на відмінності і складності застосування ощадливого виробництва, провідні світові компанії, такі як «Toyota Motor Corporation», «Lockheed Martin», «Herman Miller», «Ford Motor Company» [5], використовують саме його. Прикладом успішного застосування ощадливого виробництва неяпонською компанією може стати «Lantech».

Серед українських підприємців важко виявити тих, хто впроваджує ощадливе виробництво. За результатами пошуку можна сказати лише, що в Україні проводяться тренінги за цією методикою, але до їх організації не мають відношення іноземні консультанти. Якщо розглядати впровадження як поступовий процес, то компанією, що починає працювати за ощадливим виробництвом, можна назвати ПАТ «Чумак». Зокрема, аспекти ощадливого виробництва ефективно реалізують компанії:

1. "Модерн - Експо" (Луцьк) дуже високий рівень впровадження системи ощадливого виробництва.

2. Меблева компанія "Прогрес" (Львів).

3. Меблева компанія "Вавілон" (Рівне).

4. JTI (Кременчук).

Застосування ощадливого виробництва полягає не у вартості заходів щодо впровадження, а в людському факторі. Різні люди, як і різні народи, сприймають інформацію по-своєму. Наприклад, в Японії підприємства використовують Кайдзен, а в Америці – ощадливе виробництво, що є обробкою японської філософії. Складно передбачити, як їх концепції будуть виглядати після застосування українськими підприємцями. Однак зародження Кайдзен саме в Японії не є випадковістю, адже горизонтальне професійне зростання,

самовдосконалення, самодисципліна, залучення до роботи, фокусування на клієнтах закладені у вихованні японців.

Термін «активне виробництво» був введений і офіційно представлений Інститутом дослідження конкуренції ім. Лі Якокки в 1991 році, що входить в спеціалізований підрозділ у Ліхайському університеті [5]. Щоб охарактеризувати цю концепцію, досить двох понять: персоналізація і швидка доставка. Тобто компанії в майбутньому будуть прагнути задовольняти споживача за постійно мінливих побажань в найкоротші терміни, причому якість повинна залишатися на високому рівні, а витрати – контролюватися.

Завдяки інноваціям компанії, що використовують активне виробництво, завоюють споживачів. «Інтерпайп» для виходу на зовнішній ринок застосовує саме концепцію активного виробництва. Він виробляє продукцію під індивідуальні вимоги клієнта за типорозмірами та сертифікаціями. Постійно оновлюючи сертифікацію якості за продукцією і технологіями, він обганяє конкурентів. Активне виробництво слід розглядати як майбутнього приймача ощадливого виробництва, яке складає його основу. Виконання замовлення за виробничими групами, висока якість, постійне оновлення і фокусування на клієнтах – це ті ідеї, що були почерпнуті приймачем у засновника.

Таїті Оно вважається батьком виробничої системи Тойоти і став засновником популярної у всьому світі концепції Ощадливе виробництво [4].

В процесі вивчення діяльності підприємств для впровадження системи ощадливого виробництва чи її елементів, доцільно визначити сферу діяльності, де виникають найбільші витрати. Саме втрати є проблемними сферами ощадливого використання ресурсів і ефективності їх перероблення в процесі виробництва.

Таїті Оно виділяє такі види втрат у діяльності кожного підприємства, які подано на рисунку 1.

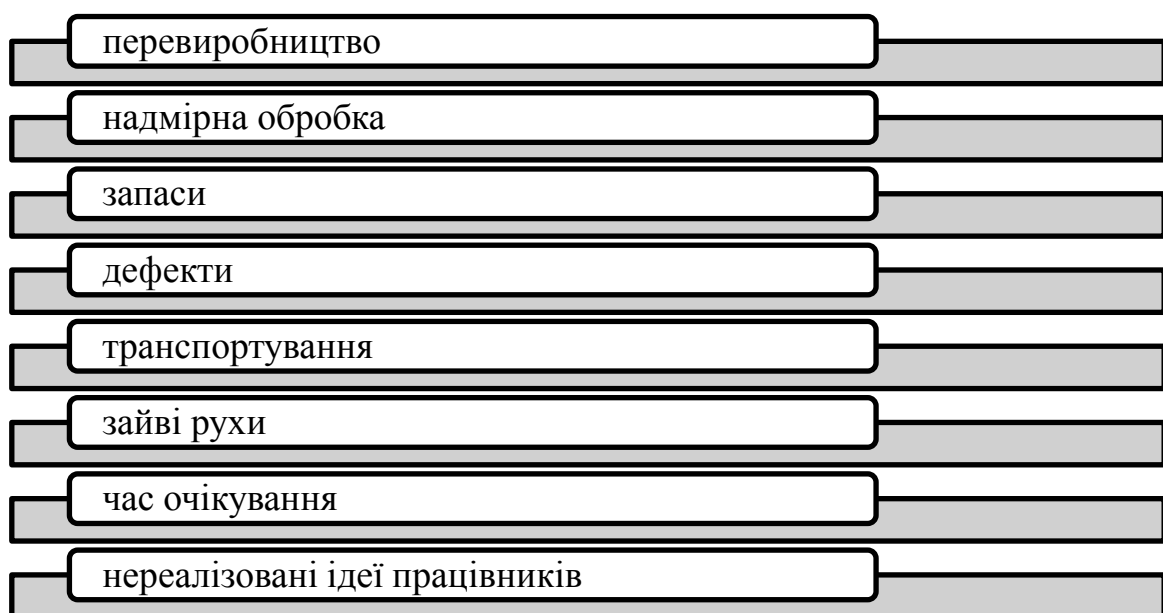

Рис. 1 – Втрати у діяльності підприємства

На нашу думку, важливим є врахування не лише виробничих втрат, але і втраченої вигоди від неврахування продуктивних ідей працівників, що дало б змогу підвищити ефективність виробництва, оптимізувати витрати, а також досягнути вищого рівня конкурентоспроможності.

Вважаємо за доцільне зазначити, що правильне застосування ощадливого виробництва дасть змогу:

- скоротити тривалість розробки продукції і виробничого циклу;
- підвищити продуктивність праці;
- скоротити запаси незавершеного виробництва;
- значно поліпшити якість продукції і знизити відсоток браку;
- підвищити ступінь задоволення споживачів;
- покращити рівень комунікацій в колективі і довіри до керівництва;
- скоротити оборотність оборотних коштів і час переналагодження;
- скоротити знос обладнання, витрати на його відновлення і підвищити ефективність його використання.

Підводячи підсумок, необхідно сказати, що впровадження ощадливого виробництва на українських підприємствах можливо. Воно базується на переосмисленні цінності продукції, створенні потоку і системи витягування. Це порівняно недорогий спосіб оновлення, проте залежно від способу його впровадження будуть отримані різні результати. Інструментальний спосіб порушить наявну організацію контролю над виробництвом, і позитивний ефект від нього триватиме недовго. Водночас на зміну всієї системи буде потрібно більше витрат часу для ретельної підготовки співробітників і якісного аналізу реального стану підприємства, а також зв'язків і чинників, що впливають на нього.

Другий спосіб, незважаючи на тривалу підготовку, забезпечить міцне становище підприємства на ринку і буде створювати позитивний ефект протягом багатьох років. Складнощі з ним в українського підприємця виникнуть лише на етапах підготовки та першого практичного застосування.

Приклади концепцій, що були описані вище, – активне ощадливе виробництво. Можливо, варто було б звернутися відразу ж до нього, але тут виникають свої труднощі. Нову концепцію краще застосовувати, тільки якщо ринок продукції дуже швидко змінюється, а також присутні налагоджені надійні зв'язки з постачальниками. Іноді споживачу зовсім не потрібно вдосконалення продукції, якщо вона задовольняє його бажання в первісному вигляді. Пропонуємо вітчизняним підприємствам поступово і в одній чи кількох сферах впроваджувати концепцію ощадливого виробництва, а коли керівництво і працівники бачитимуть ефект – вони самі будуть прагнути змін у сфері якості виробництва, ефективності та оптимізації основних процесів.

Список використаних джерел

1. Єрохин С.А. Актуальність методології ощадливого виробництва в умовах світової економічної кризи / ЕКportal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekportal.ru/page-id-1360.html>

2. Ощадливе виробництво // Wikipedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Lean_manufacturing
3. Jones T. How 5 Companies Used Kaizen Effectively / T. Jones / Effex Management Solutions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.effexms.com/how-5-companies-used-kaizen-effectively>
4. Lean Manufacturing, LEAN [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/lean-manufacturing>
5. The 5S Playbook: A Step-by-Step Guideline for the Lean Practitioner Chris A. Ortiz, 2016 by Taylor & Francis Group, LLC, 78 p.
6. Ruffa, Stephen A. The going lean fieldbook : a practical guide to lean transformation and sustainable success / Stephen A. Ruffa. — 1st ed., 2011, 224 p.

ПОДАТКОВІ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІТ

Литвін А. В., ст. викл., Іванова Н. С., Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Податкові зміни в умовах воєнного стану - це економічна складова, яка складається з податків держави. Податки - це платіж, який знімається за допомогою держави з юридичних та фізичних осіб. Джерелом сплати податку – це сплата юридичних або фізичних осіб з власних доходів.

Війна – це велика витрата грошей держави. Через війну держава повинна забезпечити оборону держави за допомогою непомірних витрат. Для успіху у війні потрібно мобілізувати усі можливі ресурси, в тому числі і податки.

Податки є найпершим інструментом у фінансових ресурсів, також є багато інших інструментів, наприклад: позики, зовнішня допомога, інфляція податків, активи, скорочення видатків.

В історії перший податок на доходи (income tax) було запроваджено у США для профінансувати Громадянську війну. У Першій світовій війні, підняття ставки на податки досягала 77%, коли на початку воєнного положення податкові ставки були 7%. У Другій світовій війні, податки були більше. 1942 році податки досягали до 94%, а у Великій Британії під час війни податкова ставка досягала 99,25%. США подавала декларацію податків, яка досягала 4 млн. американців, а у 1945 році досягала ставка до 43 млн. У 1942 році було створено податок, який мав назву «Податок задля перемоги», за допомогою цього податку було покрито більше половину видатків уряду.

Завжди під час війни відбувається солідарність країн і Друга світова війна не став винятком. Для зміцнення культури було проведено сплата податків та проведення податкових реформ.

У сьогоденні часи Україна знаходиться під тиском воєнних дій, тому у 2022 році, зміна закону податків відбулася.

Закон України від 15 березня 2022 року № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», відбулися такі зміни в податків як: